

Nr 101.

Av herr **Sköld**, med förslag till förordning om extra förmögenhetsskatt.

I Kungl. Maj:ts proposition nr 1 till innevarande års riksdag ställes i utsikt förslag om höjda finanstullar bl. a. på kaffe, vilka förnämligast motiveras med svårigheten att få budgeten att balansera. Redan en hastig blick i statsverkspropositionen visar, att denna svårighet icke minst beror på den ansvällning de äskade anslagen till 4:de huvudtiteln förete. Man skulle sålunda kunna säga, att ökningen i kaffetullen i själva verket avser att täcka dessa ökade utgifter för försvarsändamål. Härav följer givetvis, att de nya försvarsbördorna hårdast komme att drabba de fattigare folklagren.

Emot en höjning av kaffetullen i föreslaget syfte kunna vägande invändningar göras. Först och främst är det oriktigt att besluta om medlen för täckande av en utgift, innan man vet om de bli behövliga. Skulle det vara möjligt att med hänsyn till det tryckta ekonomiska läget åstadkomma en sådan begränsning av de militära anslagen, att dessa icke komme att överstiga fjolårets, och därom kan man nog hysa vissa förhoppningar, bleve höjningen av kaffetullen onödig. Men vidare torde det kunna resas starka principiella betänkligheter mot ett sådant sätt att täcka militärutgifter. Det går nämligen icke an att anse kaffet som en lyxvara eller en umbärlig vara. Det är utan tvivel en av de billigaste drycker, som står det svenska folket till buds. Om man tvingades att ersätta det med något annat t. ex. mjölk, skulle mjölkkonsumtionen bliva så stor, att vi i stor utsträckning bleve nödsakade att importera vårt smör från utlandet. Det torde kunna fastslås, att kaffetullen är en proportionellt verkande konsumtionskatt.

Redan som det nu är, få de fattigare folklagren bära en alltför stor

del av försvarsbördorna. Den personliga uppoffringen vid värnpliktstjänstgöringen måste nämligen anses vara mycket tyngre för den fattige än för den rike. Och det skulle vara mer än obilligt, om denna orättvisa nu skulle skärpas genom en ren konsumtionsbeskattning. Därför bör höjningen av kaffetullen avslås.

Nu kan det emellertid tänkas, att riksdagen icke vill vara med om en begränsning av utgifterna under 4:de huvudtiteln till vad som fastställts för 1921, utan att en del av försvarsministrarnas äskanden bifallas. I så fall måste täckning för denna ökning sökas på något annat sätt än genom konsumtionsbeskattning. Redan med hänsyn till förmågan får det anses lämpligt, att dessa nya bördor läggas på de förmögnares skuldror. Men därtill kommer, att det förnämligast är inom de förmögnares klasserna man är böjd för att medgiva större anslag till försvarsändamål, under det att de bredare folklagren mera anse, att största återhållsamhet måste iakttagas. Under sådana omständigheter skulle det nog synas mången något underligt, om de förmögnares mot de mindre bemedlades önskan dreve fram ökade militära anslag men uraktläte att själva taga på sig någon vidare del av uppoffringarna härför utan väsentligen lastade över dessa på dem, som icke velat vara med om att låta staten ikläda sig de nya anslagen.

Ingenting kan vara mera ägnat att befordra sundhet i statsfinanserna, än att riksdagen eller de av dess ledamöter, som driva fram nya förslag, äro fullt medvetna om, att de och deras uppdragsgivare även få bära konsekvenserna. Därför bör täckning för höjningen av utgifterna under försvarshuvudtiteln sökas i en extra förmögenhetsskatt. Denna förmögenhetsskatt bör emellertid vara villkorlig på så sätt, att en viss del av försvarsutgifterna alltid täckes på den ordinarie vägen genom andra statsinkomster, t. ex. en summa motsvarande försvarsanslagen vid 1920 års riksdag, men att allt som överstiger denna summa, finge bäras av här ifrågasatta förmögenhetsskatt. Försåges denna med en elastisk skala, vore det en lätt sak, att för den händelse ovannämnda anslagssumma översteges, genom ett lämpligt procenttal på grundbeloppet uttaga resterande belopp.

Med hänsyn till den uppgift ifråga om statsfinanserna, som ovan tillagts denna skatt, torde det emellertid vara lämpligt att inskränka den att gälla enbart enskilda personer.

Denna extra förmögenhetsskatt, varom förordning här nedan föreslås, kan av riksdagen beslutas när som helst, men därav behöver icke följä, att den till varje pris måste utgå. Ganska lämpligt vore, om riksdagen, i överensstämmelse med vad ovan sagts, uttalade, att denna skatt en-

dast avsåge att täcka den del av de av riksdagen eventuellt beslutade utgifterna på 4:de huvudtitelns riksstat för 1922 och tilläggsstat för 1921, som överstiger 200 millioner, vilken summa i runt tal motsvarar, vad 1920 års riksdag anslag för samma ändamål. I årets statsverksproposition äskas som bekant cirka 245 millioner. Om riksdagen anser sig kunna bevilja hela denna summa, skulle 45 millioner uttagas på den extra förmögenhets-skatten — beviljas däremot endast 200 millioner, skulle denna skatt alls icke utgå.

Genom en verkställd uträkning (se bilaga) har konstaterats, att här nedan föreslagna skatteskala, därest den tillämpats å de 1913 taxerade förmögenheterna, skulle givit c:a 15 millioner i grundbelopp. Hur mycket den kunde komma att giva tillämpad å 1921 års taxering, är naturligtvis omöjligt att med anspråk på den allra minsta sannolikhet förutsäga. Efter 1913 har skett ny fastighetstaxering 1918, vilken betydligt höjt taxeringarna av fast egendom, vidare har inträffat ett katastrofartat fall i penningvärdet, som betyder, att andra förmögenheter än fast egendom fått ett mycket större nominellt värde. Båda dessa faktorer betyda icke, att den extra förmögenhetsskattens grundbelopp stigit i samma proportion som förmögenheterna, de innebära, att detta stigit betydligt mera på grund av den med förmögenhetsökningen följande allmänna förskjutningen uppåt till högre procentsatser. Med hänsyn till vad ovan anförts, skulle man säkerligen utan tvekan kunnat beräkna ovannämnda grundbelopp till mer än dubbelt det i bilagan uträknade. Men andra faktorer ha verkat i motsatt riktning. Så har t. ex. den allmänna ekonomiska depressionen fört med sig starka prisfall å aktier, något som i sin tur måste sänka summan av den taxerade förmögenheten. Därför torde det vara lämpligast att beräkna grundbeloppets storlek till 67 procent högre än det i bilagan uträknade eller i runt tal till 25 millioner. Ett bifall till vad försvarsministern äskat skulle då medföra, att extra förmögenhetsskatten finge utgå med 180 procent av grundbeloppet, vilket med hänsyn till skatteskalans moderata progression ingalunda vore omöjligt.

Gent emot ovan framlagda beräkningar kan givetvis göras den invändningen, att de äro byggda på ganska lösa antaganden. Senare siffror än 1913 års ha emellertid icke stått till mitt förfogande. Och för övrigt torde det kunna sägas, att ovanstående beräkningar icke i någon större mån äro mera ovissa än vissa beräkningar i årets statsverksproposition.

Förordningen föreslås gälla endast 1921 års taxering. Men detta behöver icke betyda, att skatten endast kan tänkas komma ifråga under ett

år. Skulle den visa sig behöfelig även följande år, kan naturligtvis samma tillvägagångssätt tillämpas som för de s. k. särskilda skatteavdragen.

Med stöd av vad som ovan anförts, hemställer jag,

1:o) att riksdagen måtte besluta antaga följande

Förordning

om extra förmögenhetsskatt.

1 §.

Extra förmögenhetsskatt utgöres under år 1922 med de undantag, som i 2 § stadgas, för varje till inkomst och förmögenhetsskatt år 1921 taxerad förmögenhet, som överstiger tjugutusen kronor.

Den taxerade förmögenheten utföres i jämna hundratal kronor, så att överskjutandé belöpp, som icke uppgår till fullt hundratal kronor, bortfaller.

Hava makar enligt 25 § i inkomst- och förmögenhetsskatteförordningen blivit särskilt taxerade till inkomst- och förmögenhetsskatt, skall extra förmögenhetsskatten påföras vardera maken efter förhållandet mellan dennes taxerade förmögenhet och summan av de för båda makarna taxerade förmögenhetsbeloppen.

2 §.

Från extra förmögenhetsskatt frikallas:

- a) föreningar och samfund, vilkas medlemmar icke på grund av medlemskapet äga del i föreningens eller samfundets förmögenhet, ägare av för gemensamt behov avsatta s. k. besparingsskogar, häradsallmänningar och andra likartade samfälligheter, som förvaltas självständigt för delägarnas gemensamma räkning, ävensom stiftelser;
- b) medlem av konungahuset.

Olönad svensk konsul är skattskyldig allenast för förmögenhet, som är här i riket nedlagd.

§ 3.

Extra förmögenhetsskattens grundbelopp utgör för den del av den till extra förmögenhetsskatt beskattningsbara förmögenhet som överstiger

20,000	men icke	50,000	kronor	0,1	procent,
50,000	»	100,000	»	0,2	»
100,000	»	200,000	»	0,3	»
200,000	»	500,000	»	0,4	»
500,000	»	1,000,000	»	0,5	»
1,000,000	»	2,000,000	»	0,6	»
2,000,000	»	5,000,000	»	0,7	»
5,000,000	—			0,8	»

4 §.

Taxeringen till extra förmögenhetsskatt verkställs i den kommun, där skattskyldig taxeras till inkomst och förmögenhetsskatt, i samband med taxeringen till dylik skatt.

5 §.

I samband med fastställandet av inkomstberäkningarna vid 1921 års riksdag bestämmes den för alla skattskyldiga enhetliga procent av de i 3 § omnämnda grundbeloppen, med vilken extra förmögenhetsskatt skall utgå år 1922.

6 §.

Till ledning vid tillämpning av bestämmelserna i denna förordning utfärdar Konungen erforderliga tabeller.

2:o) att bevillningsutskottet ville vidtaga de eventuella förändringar i gällande författningar, som ett bifall till vad under 1:o) yrkats kan föranleda.

Stockholm den 21 januari 1921.

Per Edvin Sköld.

Enskilda
personer)

Förmögenheter, taxerade till in-

Förmögenhetsgrupper, kr.	Förmögenheter, taxerade till inkomst- och för- mögenhetsskatt		D ä r a v b e l o p p		
	Antal	Belopp, kr.	0—20,000	20,000— 50,000	50,000— 100,000
0— 20,000	151,152	1,390,410,840	1,390,410,840	—	—
20,000— 50,000	35,205	1,080,406,440	704,100,000	376,306,440	—
50,000— 100,000	10,926	760,886,880	218,520,000	327,780,000	214,586,880
100,000— 200,000	5,382	746,707,140	107,640,000	161,460,000	269,100,000
200,000— 500,000	2,945	893,119,440	58,900,000	88,350,000	147,250,000
500,000—1,000,000	880	600,869,640	17,600,000	26,400,000	44,000,000
1,000,000—2,000,000	350	491,752,320	7,000,000	10,500,000	17,500,000
2,000,000—5,000,000	167	509,925,480	3,340,000	5,010,000	8,350,000
5,000,000—	42	334,785,900	840,000	1,260,000	2,100,000
Summa	207,049	6,808,864,080	2,508,350,840	997,066,440	702,886,880
Skatteskala			—	0.1 %	0.2 %
Skattebelopp			—	997,066	1,405,774

laga.

komst och förmögenhetsskatt år 1913.

l i g g a n d e m e l l a n k r o n o r						
100,000— 200,000	200,000— 500,000	500,000— 1,000,000	1,000,000— 2,000,000	2,000,000— 5,000,000	5,000,000 och däröver	
—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	
208,507,140	—	—	—	—	—	
294,500,000	304,119,440	—	—	—	—	
88,000,000	264,000,000	160,869,640	—	—	—	
35,000,000	105,000,000	175,000,000	141,752,320	—	—	
16,700,000	50,100,000	83,500,000	167,000,000	175,925,480	—	
4,200,000	12,600,000	21,000,000	42,000,000	126,000,000	124,785,900	
646,907,140	735,819,440	440,369,640	350,752,320	301,925,480	124,785,900	Summa skatt
0.3 %	0.4 %	0.5 %	0.6 %	0.7 %	0.8 %	
1,940,721	2,943,278	2,201,848	2,104,514	2,113,478	998,287	14,704,966